

JA ik word beschermer van Het Groninger Landschap voor € 20,- per jaar of € 2,- per maand en profiteer van alle voordelen

Verdronken Dollard-dorpen

Naam M / V

machtigt **Het Groninger Landschap** tot wederopzegging het onderstaande bedrag van mijn rekening af te schrijven:

€

Adres

Postcode Woonplaats

Land

IBAN

Bank Identificatie [BIC] Geen verplicht veld bij Nederlands IBAN

Plaats Datum

Handtekening

Ik ontvang liever een acceptgirokaart

MACHTIGEN HEEFT VOORDELEN VOOR U EN VOOR ONS

- Lagere verwerkingskosten, dus meer geld voor natuur en cultuur
- Opzeggen kan eenvoudig met een briefje of bel ons op: 050 - 313 59 01
- Optimaal betaalgemak
- U zit er nooit aan vast

Zeealsem

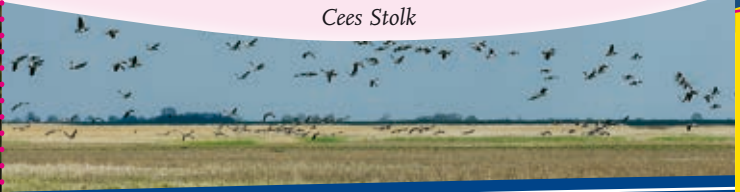
Hoor! Gaat de Dollard weer als een dolleman te keer? Een stevige noordwester wakkert in de herfst van 1509 tot stormkracht aan. Tegen middernacht is er geen houden meer aan. Het water slokt alles en iedereen op. Dertig dorpen verdwijnen in één klap in de golven. Het eens zo rijke Torum, de hoofdstad van het oude Reiderland, gaat kopje onder. De Dollard zet de mens een hak en bereikt zijn grootste omvang.

Later slaat de mens terug en wint land uit zee. Hij werpt dijken op en poldert in. De Dollard wordt getemd. Voor de vissers uit Ganzedijk een hele opluchting. Via Hongerige Wolf varen zij tot in de jaren zestig naar buiten. Met hun platbodems wurmen zij zich door v/h de Carel Coenraadsluis en leggen hun bootjes buitendijks voor anker. Als een serpentine slingert de vaargeul de Dollard in.

Het 'rode' Ganzedijk is dan nog een florerend vissersdorp. De geur van garnaal prikkelt de weidsheid van het Oldambt. Het zijn de Gernaten, de Bakkers, de Bulten, de Nanninga's, de Kuipers, stoere mannen van Marx die vissen op schar, schol, tong, paling en garnaal. Negentien in getal. Toen. Nul nu. Ganzedijk verstilt.

De zeedijk komt in 1986 op deltahoogte (+9 m. NAP), de sluis verdwijnt, het haventje verzandt, de geul verlandt. Wind jaagt door het riet. Schapen grazen als stippen aan de horizon. Koeien zeulen hun logge lijf door de zware klei. Ze herstellen de natuur. De kwelder bloeit op. De hemel is één palet van kleuren. Het spel van licht en lucht is magisch. Draait God zelf aan de dimmer? Een verre visser doet nog een laatste poging en werpt zijn hengel uit. Zijn roeibootje schommelt als een notendop heen en weer. Een wolk spreuwen waaiert over het Wad. Vredigheid heerst alom. De stilte is tomeloos, de rust weldadig.

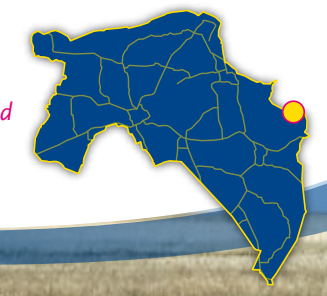
Cees Stolk

Start wandeling:

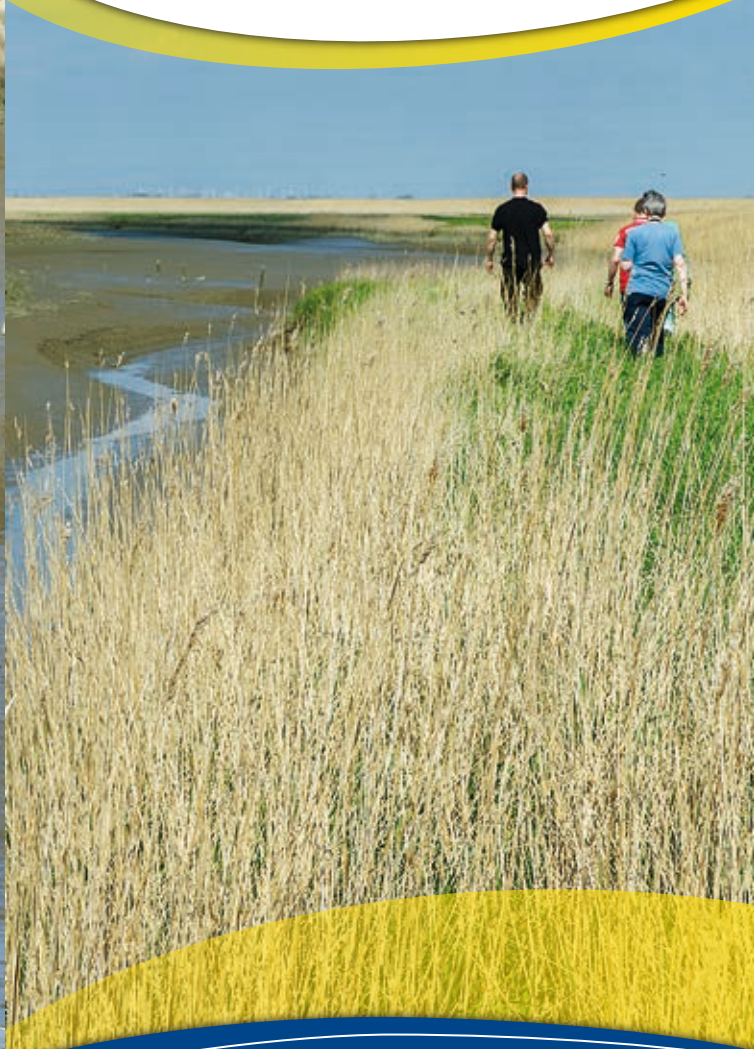
Carel Coenraadpolder bij de Nieuwe geul van Reiderland

Lengte: 330 meter

Op de kwelders

Wandelroute in de Carel Coenraadpolder bij de Nieuwe Buitengeul van Reiderland

Contact

Stichting Het Groninger Landschap
 Rijsstraatweg 333
 9752 CG Haren
 T (050) 313 59 01
 I info@groningerlandschap.nl

www.groningerlandschap.nl

De Dollard kleurt zacht lila en dieprood

Een wandelroute van 330 meter? Is dat niet wat kort? Ja, het is kort en toch is het pad alleszins de moeite waard om de laarzen aan te trekken. De Dollardkwelders vormen een prachtig – en beschermd – natuurgebied dat u alleen maar vanaf de dijk kunt bewonderen. Althans, tot voor kort. Want met het nieuw aangelegde pad dat loodrecht op de dijk staat, kunt u een eindje de kwelder op lopen. Vanaf de dijk zag u het al, maar wandelend op het pad voelt u het ook: dit is een bijzonder gebied.

Achter de Dollarddijk ligt een zilte wereld, waar slik, wadplaten en uitgestrekte kwelders het beeld bepalen. De Dollardkwelders vormen de thuishaven voor tienduizenden vogels die er broeden, rusten en eten. De kwelders staan bekend als één van de beste ganzengebieden van Nederland. In het najaar doen vooral grauwe ganzen zich tegoed aan het kweldergras, aan het einde van de winter en in het voorjaar zitten er hoofdzakelijk brandganzen. Slapen doen de ganzen 's nachts op het water van de Dollard. Spectaculaire gast is de zeearend, die hier 's winters regelmatig opduikt. Dat er zoveel ganzen grazen, is te danken aan de drie- tot vierhonderd koeien, die het riet in toom houden. Enkel in de verte, op de kwelderrand, wuiven de rietkragen. In het riet verscholen zitten vogels als rietgors, blauwborst en baardmannetje. Vlak boven het riet zweeft geregeld een bruine kiekendief.

Riet bij zee is bijzonder. De plant kan namelijk niet tegen zout water. In de Dollard stroomt dan ook geen zout, maar brak water, omdat het zeewater wordt vermengd met zoet rivierwater. Brakke natuur is schaars. En daarmee ook de plant- en diersoorten, die alleen daar voorkomen. Denk aan zeebies, de brakwaterplant die te vinden is langs de kwelderrand, aan goudknopje, een plant die in de nazomer de kwelder geel kleurt, en aan de kluut, de wadvogel die met zijn naar boven gekromde snavel door het Dollardslik maait en op de kwelder broedt.

De kwelders dichtbij de Dollarddijk zijn zouter. Na overstromingen blijft het water er staan, waarna de waterplassen bij warm weer indampen. Het gevolg: velden vol met zoute planten als schorrekruid, zeekraal en zeeaster. Ze zorgen voor mooie kleurenpatronen. In de zomer kleurt het zeeaster zacht lila, in de nazomer het zeekraal dieprood.

De Dollard is in de late Middeleeuwen ontstaan als gevolg van meerdere overstromingen en stormvloeden. De Dollard is tot in de veertiende eeuw bewoond land onder invloed van een wispelturige Waddenzee. Vanaf de Marcelisvloed in 1362 neemt het water regelmatig bezit van de Dollard. Als de zee zich terugtrekt, volgen inpolderingen. Door het ontstaan van de Dollard zijn minstens twintig kerspelen, een aantal dorpen en drie kloostergemeenten verloren gegaan.

Stichting Het Groninger Landschap

Groningen heeft vele rijkdommen – van de glorieuze Ennemaborgh tot het prachtige Zuidlaardermeergebied. Het Groninger Landschap onderhoudt en beheert vele van deze rijkdommen. We beschermen bijvoorbeeld 8.000 hectare natuurgebied en 24 rijksmonumenten. Dit doen we zodat de inwoners van onze provincie kunnen genieten van de natuur in de omgeving – en zodat ook onze kinderen en kleinkinderen er in de toekomst van kunnen blijven genieten.

Word ook beschermer!

U steunt daarmee natuur, landschap en cultuurhistorie bij u in de buurt en u profiteert van vele voordelen:

- vier keer per jaar tijdschrift Golden Raand;
- Beschermerpas voor korting op artikelen en activiteiten;
- voordelen bij de andere Provinciale Landschappen.

Zeekraal

Zeearend

